

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

22. An Advocatus teneatur de culpa levi? Ex p. 2. t. 15. & Misc. 2. r. 59.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76432)

in delectatione morosa, & motibus carnis à se insurgentibus non procuratis à voluntate: ita tamen, ut eis sic insurgentibus liberè voluntas consentiat. Alio modo ut ipsa voluntas procuret deliberatè eos motus, aut delectationem, de qua disputamus, vtrum includat paruitatem materiae, & in hoc ultimo casu teneri firmiter non dari paruitatem materiae, quae excuset à mortali, in primo verò casu sic ait Arriaga num. 46. Alio modo potest ea paruitas materiae accipi, vt scilicet appetitus ipse per se ex aliquo casu excitet motus aliquos carnis leues, & tunc voluntas liberè eis delectetur, in hoc autem casu non desunt aliqui Auctores, qui iudicent tales consensus non esse mortales, eo quod in primis motus illi, non dicunt in se aliquam indecentiam grauem, neque inferunt damnum graue naturae rationali; periculum autem illius vltioris consensus, aut grauiorem motum excitandum nullum videtur esse: Cum enim supponamus ipsam appetitum non esse tunc magis motum, nec habere alias cogitationes naturales, per quas fortius exciteret, sanè ex eo quod voluntas liberè gaudeat de ea excitatione, non videtur se inducere in nouum periculum grauioris consensus; ideoque non videtur tunc villo modo peccare mortaliter. Et ita ego docui *tom. tertio*. Nihilominus tamen re melius considerata, accedente maximè admodum Reuerendissimi Patris nostri Generalis Vincentij Carafae mandato, ne vllus eam sententiam doceat, omninò dicendum est etiam tunc esse mortale eis consentire: quia si appetitus agnoscat voluntatem sibi positivè consentire, sumere inde vires potest, vt fortius insurgat: licet enim appetitus non tam insurgat, ex eo quod voluntas delectetur in ipsis moribus, quam ex cogitationibus, & propositionibus obiecti, aliisque naturalibus occurrentibus dispositionibus, & supponamus in eo casu non esse tales cogitationes hic & tunc potentes, nisi ad leues motus excitandos; nihilominus eo quod voluntas eis delectetur, nouum ignem videtur applicare, quo facit illos maiores. Ita Arriaga. Exterminetur igitur paruitas materiae in rebus venericis.

9. Et his prorsus reiciendam esse puto sententiam P. Hurtadi, *vbi supra*, est enim contra praxim sacri Tribunalis, & aperit viam fraudibus, ac praebet animum malis confessoris sollicitandi impunè, nam si femina illis leuibz tactibus consentit sollicitationi, haberet quidem intentum; si autem non consentiret liberè, confiteretur denuntiationem propter excusationem paruitatis materiae, quae datur in rebus venericis. Et ideo me citato refellit hanc sententiam Carena *tract. de offi. Inquis. par. 2. tract. 6. §. 6. n. 37.* & Bordon. *in sacro Tribunali c. 23. q. 2. n. 14.* tradit tactus manuum poenitentis sine vlla causa allicere ad sollicitationem, & ideo nouissime Philippus de Bictis Cappuccinus *in praxi causarum iudicium Regularium c. 3. tract. 11. q. 122. num. 37.* probat, ad denunciandum confessorium non excusare paruitatem materiae, vt premere manum, brachium, vel pedem poenitentis vellicare, vel digitos intorquere.

RESOL. XXII.

An Aduocatus teneatur de culpa leui? Ex part. 2. tr. 15. & Misc. i. Ref. 59.

§. 1. Affirmatiuè responder Villalobos *in sum. 10. 2. tract. 10. diff. 1. numer. 10.* Ioan. Valer. *in differentiis vtriusque fori, ver. damnus, diff. 1. man. 7.* Ledesma *in sum. part. 2. tract. 8. c. 36. concl. 1.* Salon *in 2. 2. tom. 1. q. 71. a. 1. controu. vnica concl. 2.* Rebelle *part. 2. lib. 1. q. 10. num. 7.* Molina *tom. 3. tract. 2. disp. 730. num. 2.* Sayrus *in Clauis Regia, lib. 10. tract. 2. Tom. VIII.*

cap. 8. num. 11. Reginald. *in praxi, tom. 1. lib. 10. cap. 9. sect. 3. n. 90.* Nauar. *de restit. lib. 3. cap. 3. num. 3.* Bannez *in 2. 2. q. 71. art. 4. dub. 2. concl. 2.* & Ioan. de la Cruz *in direct. consil. part. 1. praec. 8. a. 5. dub. 19. concl. 3.* vbi sic asserit. Ex dictis patet, peccare mortalitèr Aduocatum paratum admittere plures causas, etiam iustas, cum exponat se periculo morali, committendi culpas leues; ob plura negotia. Ita ille.

2. Sed si hæc sententia esset tenenda, vtr, vtr Aduocatis, & ideo contrariam opinionem non minus probabilem esse existimo, tunc tueri, Lessius *lib. 2. cap. 7. dub. 7. num. 31. & 32.* Azor. *part. 3. lib. 13. cap. 29. dub. 5.* Malder. *in 2. 2. tract. 6. cap. 3. dub. 10.* Fernandez *in exam. Theol. mor. lib. 4. q. 44. num. 3.* Grassius *dec. part. 1. lib. 3. cap. 8. num. 4.* Nauar. *in man. cap. 25. num. 28.* Rodriguez *in sum. tom. 1. cap. 6. num. 6.* Ortiz *in sum. cap. 8. numer. 3.* Turrianus *tom. 2. in 2. 2. disp. 11. dub. 4. num. 4. & 5.* & alij. Dico igitur, neminem teneri in foro conscientiae ex culpa leui, vel leuissima in officio, sed solum ex graui; quia nemo tenetur in officio, vel altificio esse prudentior, & diligentior, quàm passim homines eiusdem conditionis esse solent, & ideo Aduocatus non tenetur esse diligentior, aut prudentior, quàm passim boni Aduocati esse solent. Vnde si contingat causam amittere, eo quod non praestitit, quod doctissimus, & diligentissimus praestitisset, tamen si bona fide praestitit, quod solent diligentes, & docti in similibus causis, non tenetur ad restitutionem. Ita Lessius *vbi supra*.

RESOL. XXIII.

An mandatarius non dolum tantum, & culpam latam, sed etiam leuem, & leuissimam prestare teneatur? Ex part. 8. tr. 7. & Misc. Ref. 34.

§. 1. Ad dolum, & latam culpam teneri existimat Duaren. *ad tit. ff. mandati, cap. 2.* Schixard *disp. 15. ad Instit. thes. 4. q. 1. Meier. in disp. ad lib. 17. Pandectar. tit. 1. thes. 2. num. 2.* & alij. Sed alij existimant ad leuem, & leuissimam teneri, id est, summam, & exactissimam diligentiam in mandato praestandam esse, indicat perspicue l. à procuratore 13. C. mandati. Vbi Imperatores Diocletianus, & Maximianus rescribunt, à procuratore dolum & omnem culpam, non etiam impronissum casum praestandum esse. Quod si igitur omnem culpam procurator, seu mandatarius prestare cogitur, sequitur vtrique, quod non solum latam, sed & leuem, leuissimamque culpam prestare teneatur. Omne enim qui dicit, nihil excludit, arg. l. omnia 7. ff. de rebus credit. si certi. per. cap. solita 6. circa finem. ibi, nihil excipient, &c. de maioritate, & obedienti can. si Romanorum 1. §. dicendo verò omnia, distinct. 19. Deinde eo ipso, quod Imperatores solum casum fortuitum, à mandatario non praestandum, excipiunt, satis aperte culpam leuissimam includere videntur, cum vnus exclusio, siue exceptio, sit alterius inclusio, & exceptio regulam confirmet in casibus non exceptis, argum. l. his verbis 120. ff. de legat. 3. l. quantum 12. §. denique Neratius 43. ibique Bartol. ff. de instrum. & instrum. legat. l. 1. & ibidem Decius num. 21. ff. de regul. iuris. Accedit textus in l. in re mandata 21. C. mandati. Vbi Constantinus Imperator ait, aliena negotia exacto officio geri debere, nec quicquam in eorum administratione neglectum; ac declinatam, culpa vacuum esse. Si itaque nihil in administratione negotiorum, à mandatario neglectum, culpa vacuum est, certè nec id, quod leuissima culpa neglectum, aut declinatam est, culpa vacuum erit. Idque praeterea euidenti ratione confirmatur; ideo enim procurator, siue mandatarius

Sup. hoc in duabus Ref. seqq. & in tom. 6. tr. 32. ne deferas legere ex Ref. 140 §. 2. ad medium à vers. asserentes, & vltimam ref. 141. & 142. & etiam 143. & ex Ref. 119. §. Nec obstat, & si placet per lege alias Ref. earum annotationum, & hic infra etiam doctrinam ref. 126. & 27. & quamuis sint ex aliis diuersis questionibus, tamen doctrina repletis, & facilius ex doctrina illorum dissoluerent omnes casum diff. potestis.